

Kommunstyrelsen
Andreas Weiborn
Epost: andreas.weiborn@vasteras.se

Socialdepartementet

Yttrande Remiss - Delbetänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

Västerås stad har ombetts att lämna svar på remiss statens offentliga utredning (SOU 2021:19) en stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården. Det här är andra betänkandet i utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap och förmåga inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap (dir 2018:77). Västerås stad har tidigare ombetts och har lämnat svar på remiss för SOU 2020:23 Hälso- och sjukvård i det civila försvaret - underlag till försvarspolitisk inriktning.

Hälso- och sjukvården omfattar flera aktörer på olika nivåer. För kommunerna rör det främst den kommunala omsorgsverksamheten. Då delar av delbetänkandet berör verksamheter som ligger utanför kommunstyrelsens ansvarsområde har synpunkter inhämtats från följande nämnder:

- Fastighetsnämnden
- Individ- och familjenämnden
- Äldrenämnden

Nämndernas yttranden redovisas efter stadsledningskontorets yttrande

Stadsledningskontorets yttrande

Stadsledningskontoret ser överlag positivt på SOU:n intentioner och förslag. Eftersom hälso- och sjukvård inte ingår i stadsledningskontorets kompetensområde utgår förvaltningens synpunkter utifrån ett skydd- och beredskapsperspektiv.

Pandemin av covid-19 har bidragit till att dels synliggöra sårbarheter inom flödet av artiklar till hälso- och sjukvården. Den har också bidragit till att dra viktiga lärdomar och erfarenheter kring försörjning och logistisk vid fredstida kriser och för höjd beredskap.

En viktig erfarenhet är att försörjning som utgår från konceptet ”just-in-time” för samhällsviktig verksamhet kan medföra stora risker och konsekvenser. Pandemin visade på vilka effekter det kan bli när flöden och tillgängligheten på marknaden snabbt förändrades. I en situation inför eller

vid höjd beredskap kan det vara andra artiklar som är nödvändiga för hälso- och sjukvården. Därmed bör inte enbart erfarenheterna från covid-19 vara grundläggande för utformningen av försörjningen av hälso- och sjukvården. Förslagen som kommittén föreslår kommer bidra till att öka beredskapen inom hälso- och sjukvården. För kommunal omsorgsverksamhet kommer förslagen, under förutsättning att samtliga införs, bidra till så väl en generell nivåhöjning samt bidra till att skapa ett nytt perspektiv inom verksamheten.

Stadsledningskontoret saknar skrivningar som lyfter fram frivilliga eller frivilliga försvarsorganisationer roll inom försörjningsberedskapen. Avseende inköp till hälso- och sjukvården under höjd beredskap anser stadsledningskontoret att Lagen om offentlig upphandling (LOU) borde problematiseras ytterligare. Vidare anser stadsledningskontoret att LOU:s roll vid fredstida kriser eller höjd beredskap bör behandlas av kommittén.

Här nedan presenteras stadsledningskontorets övriga synpunkter på delbetänkandet. Synpunkterna redovisas per huvudkapitel i delbetänkandet.

3. Allmänt om krisberedskap och totalförsvar inom hälso- och sjukvården

– Stadsledningskontoret anser att kommande författningar rörande krisberedskap och höjd beredskap behöver formuleras utifrån förslagen till nya principer för krisberedskaps systemet enligt *Ansvar, Samverkan, handling - Åtgärder för stärkt krisberedskap utifrån erfarenheterna från skogsbranden i Västmanland 2014 (Ju2015/1400/SSK)*. Enligt stadsledningskontorets bedömning skulle dessa bidra till att förtydliga aktörernas ansvar både internt och i samverkan med varandra.

5. Principer för en bättre försörjningsberedskap

-Stadsledningskontoret anser att principer om försörjning bör formuleras utifrån ansvarsprincipen. Således anser stadsledningskontoret att det primära ansvaret för försörjningen bör ligga på respektive aktör kopplat till dess uppgift. Stadsledningskontoret instämmer också i att försörjningen av varor inom hälso- och sjukvården är komplext och består av ett globalt beroende.

-Stadsledningskontoret anser att regionerna ska primärt äga frågan om omprioritering av resurser. Utifrån ansvarsprincipen bör respektive kommun själv äga och ansvara för att sin verksamhet fungerar under höjd beredskap. Ur ett samverkansperspektiv bör aktörerna inom hälso- och sjukvården samverka både innan och under höjd beredskap.

-Stadsledningskontoret anser att skrivningen som anger att hälso- och sjukvården vid fredstida kriser och i krig ska ha kapacitet att utföra sådan vård som inte kan anstå kan ställa ospecificerade höga krav på kommunerna.

8. Allmänna utgångspunkter för ett förslag om lagerhållningsskyldighet av sjukvårdsprodukter

-Stadsledningskontoret instämmer i utredningens bedömning om att det behövs en utökad lagerhållning av sjukvårdsprodukter i Sverige. Det mot bakgrund av lärdomar från hanteringen av pandemin av covid-19 våren 2020.

-Stadsledningskontoret stödjer förslaget om huvudregel för lageromfattning av sjukvårdsprodukter bör vara 6 månader. Det mot bakgrund av dels komplexitetens och de många olika beroenden som finns inom hela försörjningskedjan.

-Stadsledningskontoret anser även att planeringen och styrningen av lagerhållningen av sjukvårdsvårdsprodukter måste utgå från totalförsvarets behov samt att kommunerna skall ersättas för de kostnader som uppstår för uppbyggnad av kapacitet och lagerhållning.

9 Lagerhållningsskyldighet

Stadsledningskontoret anser att det är bra att det föreslås införas en lag om lagerhållning för sjukvårdsprodukter.

Stadsledningskontoret instämmer att lagerhållningsskyldigheten ska avgränsas till att omfatta sjukvårdsprodukter som används vid utförande av hälso- och sjukvård, vård som inte kan anstå, vid fredstida kris och vid krig.

10 Tillverkningsberedskap

Stadsledningskontoret anser att det är rimligt att Sveriges tillverkningsberedskap bygger på samarbete inom EU och mellan de nordiska länderna. Utifrån erfarenheterna från hanteringen av pandemin av covid-19 bör det undersökas vidare vilken typ av spontan-tillverkning som kan startas av privata och frivilliga krafter i ett läge när viss typ av skyddsutrustning saknas inom hälso- och sjukvården.

Stadsledningskontoret anser att Sveriges regioner bör inför och vid höjd beredskap ges uppgiften att kunna utfärda godkännande av egentillverkad skyddsutrustning.

Nämndernas yttrande

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden har inte haft något att erinra.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämnden ser positivt på de förslag som inbegriper ökad lagerhållning och försörjning avseende sjukvårdsprodukter. Utredningen föreslår även åtgärder för tillverkningsberedskap och åtgärder för fördelning

av sjukvårdsprodukter. Förvaltningens boenden har behov av kontinuerlig tillförsel av sjukvårdsprodukter och ser det som positivt att utredningen föreslår en större stringens i ansvarsförhållanden avseende sådana. Då förvaltningens boenden endast är en mycket liten del av stadens hälso- och sjukvård finns ett samarbete med vård och omsorgsförvaltningen som hanterar väsentligt större volymer av sjukvårdsprodukter.

Äldrenämnden

Äldrenämnden har inte lämnat något yttrande.

Pia Svennerholm Moberg
Administrativ chef/verksamhetschef

Beslut om att fastställa yttrandet har fattats med stöd av kommunstyrelsens delegationsordning punkt A4.